

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo

Romæ, 1612

Erga se ipsum. cap. 12.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

debitoribus vt diligentem adhibeant in soluendis debitis curam, nec nouum es alienum quantum fieri potest contrahant, nam stulti illi, qui non metientes redditus suos, plura expendunt, quam debeant, & Credito viuunt; Etiam illud monendum. Si quis legata pia, ad mentem Testatoris non reddit non esse in conscientia tutum, cum rem alienam inuito domino teneat.

Legata pia
soluenda.

Filiorum edu-
catio.

Verendum est ne plerique parentes post mortem a Deo grauius sint puniendi, ob incuriam, qua in filiorum educatione, vsi sunt, qui malo genitorum exemplo, & educatione peruersa in pessimos viros euaserunt, in Inferno, patres filijs suis maledicent, quod eorum causa sint condemnati, & vice versa filij parentes accusabunt ob eandem causam. Optima, iuuenum occupatio, sunt literarum studia, quibus vt filij sedulam nauent operam, parentes maximè studeant, nec sumptus, in hoc sumptus uocent, sed lucra.

Cantiones
turpes fugi-
da.

Hom. 9. in
ep. ad Co-
loss.

Curandum parentibus, & magistris omni cura, ne pueri turpes cantiones addiscant, aut recitent: audi Chrysostr. in illa, verba Pauli in hymnis, & canticis spiritualibus, nunc (ait) Saticas Cantiones, & saltationes praeferunt pueri vestri, quemadmodum coci, & obsonatores, & chorearum ductores, psallunt autem nemo nouit vllum, quia & res ista videtur ludicra, & ridicula, hinc mala cuncta vigent, qualem namque terram plantula sortita fuerit talem quoque fructum afferet, si arenosam, & salsam talem, si dulcem & pinguem, rursus consimilem.]

Erga seipsum. Cap. XII.

Attende tibi.

Primum est praecipuum illud Attende tibi, quod D. Basil. magnificè explicat, estque contra eos de quibus in Act. dicitur ad nihil aliud vacant, nisi audire aliquid noui, aut dicere.

Electio sta-
tus.

Electio status non debet temere, festine, ex animi passione fieri, sed maturè omnia sunt consideranda, & ad Deum fundenda assidua preces; Tum quia est maxima omnium deliberationum, cum sit de tota vita; Tum quia cum Deus habeat omnium prouidentiam, & futura omnia prouideat, ad eum confugere necesse est, ac dicere illud Psal. Doce me facere voluntatem tuam, quia Deus meus es tu. Nostrum erit offerre Deo

Psal. 142.

cor, tanquam Alphabetum, quod nihil determinate dicit, & vir-

& virtute omnia dicit, hoc est animum penitus indifferentem.

Laudet Concionator, multas societates, vel vt vocant Confraternitates, ad opera pia exequenda institutas, & moneat vile esse, vt quisque alicui earum se aggreget, præsertim ex his quæ non tam externas cæremonias sectantur, quam spiritualibus magis, pietatis operibus vacant, & Sacramentorum frequentia.

Commendet sapius, Doctrinæ Christianæ scholas, horteturque omnes vt non solum memoriter, eius capita teneant, sed etiam explicationem eorum, excitet feruorem eorum qui huic operi tam sancto præsumunt, & moneat parentes, vt filios mittant, & famulos vt erudiantur.

Oculorum custodia est magni momenti, vt dicitur Eccles. 9. Auerte faciem tuam a muliere compta propter speciem mulieris multi reprobri facti sunt.

Fugienda spectacula, & comediæ parum pudicæ, quas Plauto ex sua Republica exterminauit, & Alcibiades Athenis iussit Eupolim Comicum in mare mergi adijciens, tu me sæpe in scena mersisti Eupoli, ego te semel in mari.

Consilium est sapientis. Sepi aures tuas spinis, & linguam nequam noli audire, multis se molestijs eximit qui a curiosis, & vanis colloquijs, animum auocat, vt possit Deum in se loquentem audire.

Magnam & accuratam diligentiam linguæ adhibendam esse Ecclesiasticus monet, cum ait ori tuo facito ostia, & feras, neque hoc contentus addit aurum tuum, & argentum tuum confila, & verbis tuis facito stateram, & subdit adhuc & frænos ori tuo rectos, Singulare autem remedium, contra tam multa linguæ vitia, ipsum est silentium.

Iurationi (ait sapiens) non assuescat os tuum, multi enim casus sunt in illa, Chrysofost. in suis concionibus maximè vrget vt populum a iurandi consuetudine abstrahat, sunt autem tres Iuramenti conditiones Necessitas, Reuerentia, Veritas.

In quantitate cibi ea mensura est adhibenda, quam cuiusq; complexio, & ciborum qualitas postulat; ita tamen, vt intelligamus, non esse regulam bonam, ipsam saturitatem, cum patres sancti potius aliquam esuriam ventris, atque adeo medici ad sanitatem commendent Ber. Nequaquam totus manduces, sed corpore tuo suam refectionem procurante, mens suam non negligat.

Secundum Cass. Doctrinam, & Hieron. ad Furiam, & Bern. melior

Confraternitates.

Doctrina Christiana.

Oculorū custodia.

Spectacula.

Aurium custodia.

Linguæ custodia. Eccl. 28.

Iuramenta. Eccl. 23.

Cibus.

Ad fratres de Monte Dei. Moderata, & quotidiana Abstinencia. Cass. Li. 5.

c. 9.

Ber de mo. melior est rationabilis cum moderatione quotidiana refectio, *bens viu.* quam per intervalla arduum, lōgumq; ieiunium & S. Bon. (par *serm. 24.* *cus ait*) cibus, & venter semper esuriens triduanis ieiunijs præ *In pbar. li.* fertur, pluvia enim illa optima est quæ sensim descendit in Ter *4. c. 26. ex* ram, subitus autem, & nimius imber in præceps arua subvertit. *S. Ambr.* Vinum immoderatè sumptum plurimum obest, & Christianæ *Pro. 23.* virtuti, & corporis saluti, quia, vt dicitur Prou. Ingredditur blande, post hæc mordebit vt coluber, & sicut regulus venena, diffundet.

Oratio ante, In prandio, ac cæna, præcedat oratio, sequatur gratiarum *& post cibū.* actio, ne bestijs similes videamur, & non agnoscamus panem, à Deo nobis dari, Philo Iudæus, hunc morem laudat, in primis *Conc. 1. de* Ecclesiæ Alexandrinæ Christianis, quamvis suæ gētis, homines *Laz.* crederet se laudare, Chryf. à mensa nō ad lectum, sed ad deprecationē vertamur, ne brutis animantibus simus magis bruti.

Ieiunium ali Laudabilis est consuetudo eorum qui ex deuotione passionis *quod.* Dominicæ, vel Beatissimæ Virginis certum aliquem diem in hebdomada vel ieiunio, vel abstinentiæ destinant, ac dedicant, extra numerum ieiuniorum, quibus ex præcepto Ecclesiæ tene mur, quod non solum animæ ad meritum conducit, sed etiam sanitati corporum prodest.

Somnus mo- Somnus sit moderatus, turpissimum enim est, magnam vitæ *deratus.* partem dormiendo transigere, quasi mortuos; aliqui ait Cyp. *Epist. 77.* profitentur nouam quandam Clinicorum sectā, idest lecti amatorum. Certè secundum medicos sex, vel septem horarum spatium ferè est satis, fortè plus aliquid pueris, aut ætate confectis concederent. S. Effrem quieti, & somno tantum tempus impende quantum cogit ipsa necessitas, quies enim diuturna corpus emollit, & libidinis ignem facillè accendit. Cum quis dormitum it non solum cōmendat se Angelo Custodi, sed eam teneat modestiam, vt possit dicere, In id ipsum dormiā, & requiescam, si nocte aliquando vigilat dicat cum Isaia Anima mea, desiderauit te in nocte, cum primum mane euigilans surgit, Dei sit memor, & dicat Deus Deus meus ad te de luce vigilo.

De vit. spi Vestium luxus à duobus Ecclesiæ Principibus quorū sententia standū est, acriter arguitur Hier. ad Nepot. Ornatus & sordes pari modo fugiendæ sunt quia alterum delicias, alterum gloriam redolet & alibi. Vestis nec satis munda nec sordida, & nulla diuersitate notabilis ne ad te obuians turba consistat, ac digito demonstreris. *rit. c. 76.*

Vestitus mo- Vestium luxu dēstus. *1. Pet. 3.* Vestium luxu dēstus. *1 Tim. 2.* Vestium luxu dēstus. *Epist. 22.* Vestium luxu dēstus. *ad Eust.* Vestium luxu dēstus. *Corpus quo* Corpus nostrum non est delicate nutriendum, sed vt asinus, *modo nutriē* dum. sicut

sicut D. Franciscus corpus suum vocare solebat fratrem asinū , forte non male etiam appellari posset astuta vulpis, quia simulat, vt fallat: præclara est Chilonis Philosophi sententia, Caue tibi ipsi, te ipsum, à teipso, suspectus tibi sis, tu tibi hostis . Tria debentur Corpori nostro , quæ habentur in Eccl. Cibaria , & Eccl. 33. Virga, & onus Asino, panis, & disciplina, & opus seruo, scilicet vt non otietur, disciplina flagellum sentiat, nec tamen ei necessarius panis denegetur .

Societas prauorum hominum, quam sit fugienda primò statim versu totius psalterij S. David indicauit dicens Beatus vir qui non abiit in consilio Impiorum, & Salomon filius, initio statim libri prouerbiorum . Si te lactauerint peccatores , ne acquiescas eis: Hypanis fluuius , aquarum puritate , ac dulcedine celebris, postquam Exampei fontis aquas amaras, ac turbulentas recepit, inficitur, & inutilis redditur; Monendi sunt parentes , vt à prauorum consuetudine filios suos omni adhibita cura defendant , & absterreant .

Contra verò bonorum, ac spiritualium consuetudo, & amanda, & obseruanda est. Eccl. cum viro sancto assiduus esto, quemcunque cognoueris obseruantem timorem Domini. Egregia est Basilij sententia, eius qui fuit Orientis Imperator , ad Leonem filium cognomento Philosophum in hæc verba. Vtere medicis animorū assiduè, vt ipse animo valeas, ab eis enim discere poteris, quas res expetere, & à quibus debeas abstinere .

Commoratio cum mulieribus, & consuetudo res est valde plena periculis Eccl. commorari Leoni, & Draconi placebit magis quàm cum muliere nequam Hier. hospitium tuum, aut raro, aut nunquam mulierum pedes terant. Cypr. Nunquàm securus cū Thesauro latro tenetur, nec intra vnā caueam, habitans cum lupo tutus est agnus. Ber. Esto vt sis continens, sed ego suspicione non careo, scandalum mihi es, tolle scandali causam.

Vsus ludorum fugiendus est, atque adeo ludentium consuetudo, vt dicere cum Tobia possis, Nunquam cum ludentibus miscui me, neque cum his qui in leuitate ambulant, participè me præbui, Neque tamen sint mores nostri, morosi, aut nimium seueri erga alios, vt nō liceat nobis aliqua honesta oblectatione recreari, & aliquid vsurpare; quod Eutrapiæ magisterio fiat.

Cogitationum malarum suggestiones in primò statim ortu cōprimendæ sunt, conuersa ad Deum mente, ac pia meditatione, iuxta illud capite nobis vulpeculas, quæ demoliuntur vineas, quod

Societas prauorum.

Psal. 1.

Provb. 1.

Bonorum societatis.

Eccl. 37.

Mulierem consuetudo.

Eccl. 25.

2. ad Nep.

De Symp.

Cler.

Ser. 65. in

Cant.

Ludorum

vñs.

Tob. 3.

Cogitationes malæ.

quod si redeant, non est quod animo discrucieris, cum non sit in nostra potestate omnino prohibere, sicut stultum esset contra muscas indignari quæ pulsæ redeunt, sicut etiam stultitia videretur iudicium, si quis molestè ferret, volucres aliquas ni-gras per aerem volitantes crocitare; melius est tranquillo eas animo expellere, sepe etiam contemnere: Optimum est Hieron. consilium semper aliquid operis facito, ut te semper Diabolus inueniat occupatum.

*Epist. 4. ad
Ruff.*

In morbo,
quomodo
nos geramus.

Cum quis in morbum incidit obseruet, quod medicis iniungitur in cap. cum infirmitas, ut statim confessionem instituat, cum vera contritione, etiam si nullum extet mortis periculum melius est enim, ut Dei amor inuitet ad Sacramentum, quam mortis timor vrgeat. Vtile autem erit infirmo, maxime diuini si initio morbi, aliquas in pauperes, & pia loca distribuat eleemosynas, quæ apud Deum, vel ad salutem corporis resituentiam, vim habituræ sint, vel ad disponendum hominem, siue ad morbum patienter ferendum, siue ad felicem mortem subeundam, quando ita Deo placuerit.

Testamentũ.

Nemo deberet expectare tempus morbi ad condendum testamentum, sed illud in sanitate commodius conditum seruare, si quid vero, aut immutandum, aut addendum erit, facilius fit; Cum autem morbus ingrauescit, curet apud se habere viros pios, ac religiosos, qui animæ curam, cum charitate, ac zelo habeant, moneantque ea, quæ in id tempus ad salutem æternam necessaria sint, quibus tunc magis vacare oportet, quam terrenarum rerum curis.

Mortis memoria.

Memoria mortis toto vitæ tempore retinenda est, cum sit optimum frænum ad totius vitæ cursum laudabiliter moderandum, habeat quisque præ oculis illud. Memor esto quia mors non tardat, vel illud.

Dispone domi tuæ, quia morieris, & non viues. Vtile autem esset quotidie orare, ut Deus ita vitam disponat nostram, ut bona mors eam consequatur, posses oratiunculam hanc aliquando repetere, Domine Iesu Christe, per tuam dulcissimam charitatem, & amarissimam mortem concede nobis bene viuere, & sancte mori in gratia tua, Amen.

Adderem etiam ut initio cuiuscunque mensis, cum primus dies festus occurrit, aliquid peculiare opus in hunc eundem finem, facias, cuiusmodi esset, aliquid eleemosynarum elargiri, egenum aliquem, domum suam ad prandium inui-
tare

care, sanctissimam communionem suscipere. Visitare aegrotantes, in Xenodochio seipsum etiam examinare, an, & quantum sit paratus, si Deus eum ad se eo mense vocaret, & quidnam vellet tunc fecisse, cum hora mortis aderet, hæc enim meditatio plurimum confert, & ad bonam vitam, & ad felicem mortem alacriter obeundam. Ideo Christus toties monet estote parati.

Imago mortis.

Ego proposui aliquando meis auditoribus, ut domi mortis simulacrum in aliqua tabella depictum haberent in hanc formam, Supra mortis caput, Paradisi aliqua species sit coloribus suis circumscripta, cum Angelis, ac beatis cytharas manibus, & musica instrumenta pulsantibus, ubi scribatur illud, Beati, qui habitant in domo tua Domine. Sub pedibus vero eiusdem mortis, Inferni figura efformetur, cum igne, Dæmonibus & animabus damnatis, in quo illud legatur elogium, Christi ore crebris in Euangelio inculcatum; Ibi erit fletus, & fridor dentium ipsa vero mortis imago inter Paradisum, & Infernum constituta, una erecta manu dextera Paradisum, & beatas illas sanctorum animarum sedes, altera demissa, Inferni pœnas, digito quasi demonstret, ex cuius ore illud profluat, Momentum vnde pendet Aeternitas.

Psal. 83.

Et hæc satis de his admonitionibus puto, superque etiam pluribus, nimij enim fortasse fuimus, cum centenarium numerum expleverimus, pauca polliciti, rem exemplo potius indicaturi, quam ex professo tradituri, sed nescio quo pacto in ipsis manibus & scriptione, creverit opus, sicut quinque panes ab Apostolis distributi, turbis, in eorum manibus multiplicati sunt. Ad alia igitur, quæ institutio hæc nostra desiderat adhuc mihi erit transeundum, si prius unum hoc ipsum oratorem, circa harum admonitionum usum admonuero. Usus harum erit, ut vel admisceantur, cum rebus, quæ in Concione tractantur, prout rerum, fuerit opportunitas vel certe ne omittantur, ut ego sæpe facere solitus fui, & res bene cessit, in ipsa media concione post finem prioris partis, & ante initium secundæ, dum eleemosynæ colliguntur. Voce autem valde familiari, proponendæ sunt, sicut solet moneri populus de rebus alijs quæ occurrunt, ut cum proponitur Indulgentia, vel inuitantur auditores ad futuram Concionem, vel commendatur pium aliquod opus. In his proponendis, & explicandis non est necessaria magna amplificatio, nec multa ad persuadendum argumenta, sed potius simplex ipsa admonitio, addito ad summum aliquo exemplo brevissimo, ut praxis magis eluceat, vel simplex autoritas scripturæ, aut sancti

Admonitionum harum qualis usus.

sancti Patris, ut rei pondus addatur. Neque in singulis concionibus id fieri necesse est, nam aliquando, ipsa concio ex argumento habet aliqua his similia, quæ proposuimus, & tunc ab alijs nouis multiplicandis erit superferendum. Si verò aliqua admonitio haberet plura capita poterit vna pars in aliam concionem referuari.

Praxis paranda Concionis. Cap. XIII.

Quarto loco dicenda sunt aliqua, quæ industriam Oratoris Christiani requirunt circa praxim, quam tenere debet in ipsa concione tum paranda tum habenda, P. Franciscus Borgia tertius Societatis nostræ Præpositus Generalis vir eximie sanctitatis & prudentiæ, breuem instructionem pro concionatoribus reliquit, ex qua in hunc locum aliqua nos obseruatione digna retulimus. Quoniam igitur omne datum optimum, & omne donum perfectum desursum est descendens à Patre luminum, initium parandæ Concionis sumendum erit à fonte, per humilitatem ac sui notitiam, adhibendo examen aliquod conscientiæ, quia peccata solent intelligentiam impedire. Faciet ergo quod Ecclesiasticus monet. Pro delictis suis deprecabitur & fiet ei quod sequitur: Spiritu intelligentiæ replebit eum Dominus, & ipse tanquam imbres emittere eloquia sapientiæ suæ.

Hic. c. 15. Certa est Dei promissio. Si separaueris præciosum à vili, quasi os meum eris. Addet his orationem ad postulandam opem diuinam in re tanti momenti, quanti est frugiferam ac salutarem concionem parare. Non fidat suo ingenio nam Deus superbis resistit. Et Christus dixit, Confiteor tibi Pater quia reuelasti ea paruulis. Extat oratio D. Thomæ Aquinatis quam habere ante studia solebat, & hic maior vrget occasio & difficultas. Posset cum humilitate suam infirmitatem in re tam difficili confiteri. Quis ego sum ut possim librum signatum aperire? Nunquid ponunt vinum nouum in vtres veteres, qualis ego sum, & quis ego sum, ut ascendam in montem excelsum, ut euangelizem, ut exaltem vocem meam? Cum psalmista oret. Deus non est sermo in lingua mea, ideo illumina vultum tuum super seruum tuum, & saluum fac filium ancillæ tuæ. Apostoli orationi, & ministerio verbi instantes erant: & certe cum se præparaturus est, debet maxime instare ut audiat à Deo, aperi os tuum & implebo illud. Posset Hymnum Spiritus sancti recitare ad eius honorem, & æterno Patri nomine filij

A Deo principium sumendum.

Ecc. c. 39.

Hic. c. 15.

Matt. 11.